

POGAJANJA ZA VIETNAM

Po večmesečnih tajnih stikih med ameriškim in vietnamskim taborom je vendar prišlo v ponedeljek v Parizu do prvega javnega sestanka med odposlanci obeh držav.

Še pred prvo uradno sejo v hotelu »Majestic« sredi Pariza, so se neznansko dolgo vlekli razgovori, v katerem mestu naj se srečajo pooblaščenca. Že pri teh zgolj obrobni pogajanjih se je pokazalo, da so Vietnamci vajeni prav po azijsko nategovati razgovore, bodisi z odkritim ali prikritim namenom, da sobesednika utrudijo in dosežejo svoj namen. V petek in soboto so se začela v isti palači poleg slavloloka zmage predhodna pogajanja med Cyrusom Vancejem in Ha Van Lauem, podpredsednikom obeh odposlanstev, o dnevnem redu razprav in kako bodo odposlanci sedeli. Tudi to je šlo na drobno in dolgo.

V ponedeljek so se ob 10.30 začela prava pogajanja v veliki dvorani »Centre des Conférences International« (Središče mednarodnih konferenc). V dvorano, kjer je že napeto čakalo šestdeset časnika, je na zgodovinski dogodek, je prvi vstopil Xuan Thuy, voditelj vietnamske delegacije. Minuto kasneje je prišel Američan Averell Harriman, s svojimi odposlanci. Oba sta se živahno pozdravila kot stara znanca iz ženevske konference leta 1962, nakar so se ostali delegati predstavili drug drugemu.

Po tem uvodu so se vsi delegati umaknili v drugo dvorano, kjer so se začela prava pogajanja. Vietnamski minister se je po zahvali francoski vladi za gostoljubje spustil v dolg samogovor, s katerim je zahteval konec ameriškega bombardiranja Vietnam, če ne, »bo vietnamsko ljudstvo nadaljevalo svojo borbo«. Na podoben način, mirno in enako dolgo je govoril ameriški poslanik Harriman. V bistvu je rekel, da čaka Amerika zaman znake kake vietnamske popustljivosti.

Po obeh govorih so odposlanci vstali se vljudno priklonili in odšli. Tako imenovani »tehnični« delegati so se domenili za drugo sejo, ki je bila v sredo dopoldne.

Prva seja se je končala za povprečnega opazovalca brez vsakega resnega zaključka. Oba voditelja odposlanstev sta si samo prijazno v obraz povedala, kar se je doslej samo pisalo. V resnici pa je že ta osebni kontakt dveh uradnih sobesednikov v tem vojno-političnem sporu izredno важен, v tem slučaju danes skoro zgodovinsko odločilen. Odposlanci bodo prišli do stvarnih zaključkov, če bodo ohranili do skrajnosti hladno potrpežljivost. V tem pa, pravijo, da sta Harriman in Xuan Thuy prava mojstra. Do pravega miru bo prišlo šele po mesecih, a nikdar prepozno. S tem se bo tudi dokazalo, da se ne more nobena ideologija ne vzdržati ne pobijati z bombardiranjem ne z džungelsko gveriljo, marveč le s potrpežljivimi pogajanjimi.

Pokažimo svojo zrelost

Dolgotrajne volilne propagande za državnozborske volitve je konec. Samo še nekaj ur nas loči od trenutka, ko se bodo odprla volišča in vodo volivci lahko opravili eno svojih temeljnih državljskih dolžnosti. Volilni rezultati, o katerih je bilo uradno sporočeno, da bodo, vsaj na splošno, znani že v ponedeljek zvečer, bodo jasno pokazali, ali se je posameznim strankam posrečilo, da so z volilno agitacijo povzročile kake bistvene premike v volilnem zboru, ki šteje tokrat v vsej državi 35 milijonov 639 tisoč 734 volilnih upravičencev.

Predmet obširnih razprav v tem volilnem boju je bila, kot znano, sredinsko-leva politična zmer, o kateri pravijo stranke dosedanje vladne koalicije (demokristjani, socialisti in republikanci), da se mora — seveda poglobljena in s potrebnimi korekturami, ki jih zahteva sedanji družbeni razvoj — ohraniti tudi v novi zakonodajni dobi. Tako skrajno leva kot desna opozicija pa je to volilno kampanjo usmerila predvsem proti sredinsko-levi politiki ter se trudila dokazati, da je bila ta politika neuspešna in celo družbi ter državi škodljiva, zaradi česar naj se na teh volitvah ustvarijo pogoji za novo splošno politično usmeritev.

Volilni rezultati bodo pokazali, kaj in kako volivci sodijo o tem osrednjem problemu, in bodo hkrati naredili — vsaj za nekaj časa — konec polemičnim razpravam.

Če pomislimo, da so štirje milijoni volivcev, ki bodo v nedeljo prvič volili, je vsaka napoved o izidih danes drzna in dejansko nemogoča. Mislimo pa, da prav ti štirje

milijoni mladih volivcev in volivk predstavljajo največjo uganko nedeljskih političnih volitev.

Kot zamejski slovenski list nas seveda tudi in predvsem zanima, kako bodo volili naši rojaki. Zavedamo se sicer, da slovenski volivci s svojim glasom ne moremo vplivati na splošni italijanski politični razvoj, a se hkrati tudi dobro zavedamo, da ne moremo biti do tega razvoja brezbrizni, kajti od njega je odvisna tudi bodočnost našega ljudstva.

V zvezi z državnozborskimi volitvami smo pred kratkim v listu napisali, da se Slovenci v Italiji nahajamo v neenakem, diskriminiranem položaju v primeri z italijanskimi sodržavljanji, ker nam je zaradi obstoječega volilnega in pravnega reda hudo otežkočena in dejansko onemogočena izvolitev lastnega parlamentarnega predstavništva. V tej zvezi smo si tudi dovolili svetovati slovenskim volivcem, kako naj se na volitvah ravnaajo, če hočejo izraziti svoj protest proti obstoječemu krivičnemu stanju in hkrati glasno zahtevati, naj se ta osnovni problem demokracije reši in pravično uredi. Slovenski volivci na Tržaškem — smo takrat napisali — pravilno ravnaajo, če za poslanske volitve glasujejo za listo Slovenske skupnosti. Na Goriškem, v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini ta lista žal ni bila predložena, za kar obstaja, kot pišemo na drugem mestu, natančno določene odgovornosti. Tu se bodo naši volivci morali ravnati po svoji vesti in pripravljenosti. Če nam je dovoljen nasvet, bi dejali,

(Nadaljevanje na 2. strani)

POMEMBEN OBISK FRANCOSKEGA PREDSEDNIKA

Francoski predsednik Charles De Gaulle je v torek prišel na petdnevni uradni obisk v Romunijo. Že ob svojem prihodu je v pozdravnem nagovoru nakazal, o čem se bodo predstavniki obeh držav razgovarjali. »Priateljstvo med Romunijo in Francijo — je med drugim dejal De Gaulle — je danes tembolj pomembno, ker se v Evropi začneja proces konsolidacije, ki temelji na neodvisnosti posameznih držav stare celine«. Romunski predsednik Ceausescu pa je v svojem odgovoru naglasil, da je potrebno odločno braniti glavni in osnovni programski točki romunske politike, ki sta »narodna neodvisnost in spoštovanje državne suverenosti«.

General De Gaulle je svoje misli še bolj jasno razvil v drugem govoru, v katerem je med drugim poudaril, da »mnoge evropske države trpijo zaradi trajne prisotnosti tujih vojaških čet na svojem ozemlju«. V tej zvezi je dalje naglasil, da niti Francozi niti Ro-

munci niso voljni priznati dejstva, da se morajo evropske države, glede na svoja izkustva, podrediti političnim, gospodarskim in vojaškim direktivam, ki prihajajo iz tujine. De Gaulle je izjavil, da je bila njegova zahteva po umiku vojaških čet Atlantskega pakta iz Francije v zvezi s težnjo, da se naredi v Evropi konec umetnim razdelitvam, ki lahko postanejo za Evropo usodne.

Gre, kot vidimo, za pomembne besede, zlasti če pomislimo na posebno politiko, ki jo v okviru zahodnih komunističnih držav v zadnjem času zagovarja in izvaja romunska vlada. De Gaulle je posredno polemiziral tako s Sovjeti kot z Amerikanci in razvijal svoj znani politični koncept o združenji Evropi, ki bi morala obsegati tako zahodne kot vzhodne evropske države, pri čemer bi seveda vsi morali priznati predvsem francosko »grandeur«.

RADIO TRST A

• **NEDELJA**, 19. maja, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Ivanhoe« (Walter Scott - Desa Kraševac). Igrajo člani R.O., vodi Lojzka Lombar; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 14.30 Nedeljski vestnik; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 »Cigane«. Igra v treh dejanjih. (Fran Milčinski). Igrajo člani RO, režira Jože Peterlin; 17.30 Prijatelj zborovskega petja (Janko Ban); 18.00 Koncert v miniaturni; 19.15 Sedem dni v svetu; 20.30 Iz slovenske folklorne: Lelja Rehar; Poklici: »Perice na potoku«; 21.15 Sodobna glasba - Branimir Sakač; Prostor. Orkester Zagrebske filharmonije vodi Samo Hubad; 22.10 Zabavna glasba.

• **PONEDELJEK**, 20. maja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Pomenek s poslušavkami; 13.13 Izbor motivov in melodij; 17.20 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija; 18.30 Iz Paganinijevega in Honeggerjevega opusa; 20.50 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 21.30 Cetrte ure popevk; 21.45 Slovenski solisti - Pianist Aci Bertonec; Matija Bravničar: Deset skladb.

• **TOREK**, 21. maja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Iz slovenske folklorne: Lelja Rehar; Poklici: »Perice na potoku«; 17.20 Slovenščina za Slovence (prof. Martin Jevnikar); 17.40 Radijska univerza: Piero Pieri: Zgodovina prve svetovne vojne; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja (Danilo Lovrečič); 19.40 Zbrane melodije; 20.30 Giacomo Puccini: »Tosca«, opera v treh dejanjih. Približno ob 21.20: Pogled za kulise, pripravila Dušan Pertot.

• **SREDA**, 22. maja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Brali smo za vas; 17.20 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica; 17.30 Glasba za vaš tranzistor; 18.30 Ljudske pesmi: »Tuzge, muzge, vrtenice«, (Zmaga Kumer); 19.10 Zdravniška posvetovalnica (dr. Rafko Dolhar); 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 20.55: Za vašo knjižno polico.

• **ČETRTEK**, 23. maja, ob: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.00 Izbor motivov in melodij; 11.00 Iz simfoničnega koncerta orkestra Akademije za glasbo iz Ljubljane. Vodi Uroš Prevorsek; 11.45 Zbor Ljubljanskih bogoslovcev vodi Jože Trošt; 12.00 Tri in ena - sobotni varieté (Danilo Lovrečič); 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 17.20 Pregled zgodovine italijanskega slovstva: Marija Kacir: »Vojna literatura«; 17.30 Moški zbor iz Celja, pod vodstvom Egon Kuneja; 18.30 Slovenski skladatelji; 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše (Krasulja Simoniti); 20.30 »Prekanec in njegov veliki dan«. Komedia v treh dejanjih (Francesco Augusto Bori - Lelja Rehar). Igrajo člani RO, režira Jože Peterlin; 22.00 Skladbe davnih dob; 22.20 Zabavna glasba.

• **PETEK**, 24. maja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.10 Gospodinja nakupuje (prof. Tone Penko); 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.20 Ne vse, toda o vsem - radijska poljudna enciklopedija; 17.30 Glasba za vaš tranzistor; 18.00 Beri, beri rožmarin zelena, ljudski pevci in pesmi; 18.30 Koncerti v sodelovanju z deželnimi glasbenimi ustanovami; 19.10 Novele XX. stoletja: Bonaventura Tecchi: »Tri jagnjeta«, prevedel Franc Jeza; 19.25 Glasbila in barve; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Koncert operne glasbe; 22.00 Komorne skladbe deželnih skladateljev.

• **SOBOTA**, 25. maja, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 13.30 Semeni plošče; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Avtoradio - Oddaja za avtomobiliste; 16.15 Pregled slovenske dramatike. Pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Dramsko ustvarjanje zunaj Slovenije. Odlomki iz del: »Miklova Zala« Jakoba Sketa - Jaka Špicarja, »Mrtvo oznanilo« Bora Kostarika in »Roka za steno« Branka Rozmana. Igrajo člani RO, režira Jože Peterlin; 17.20 Dialog - Cerkev v sodobnem svetu; 17.40 Otrokov pravljinski svet: »Na ščukino povelje«, ruska narodna. Izvaja Joško Lukeš; 18.00 Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, pod vodstvom Zdravka Klanjščka; 19.10 Družinski obzorik (prof. Ivan Theuerschuh); 20.45 Tri in ena - sobotni varieté (Danilo Lovrečič); 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

Očitki dr. Barnardu

Francoska vlada je sklenila olajšati kirurgom odvzemanje organov nenadno umrlih ljudi za presaditev v bolne, ki potrebujejo nov organ. Okrožnico o tem bo razposlala ravnateljstvo vseh bolnišnic. Vendar je v okrožnici točno navedeno, kdaj se lahko umrlemu odvzame kak organ. To bo odločila posebna komisija treh zdravnikov, ki jo bodo sestavljali primarij za nevrologijo, specialist za elektroencefalografijo in sodni zdravnik, ki bo zastopal zakon. Glavno vprašanje bo predvsem ugotovitev smrti. V tem se skriva rahla nezaupnica dr. Barnardu, ki je izvedel prve presaditve srca. Že dozdej so mu namreč očitali, da je postopal preveč brezskrbno pri ugotavljanju smrti ponesrečenca, kateremu je hotel odvzeti srce.

Ta očitek pa bo verjetno izgovorjen čisto jasno in na glas na izrednem posvetovanju Mednarodnega sveta organizacij za zdravstvene vede (C.I.O.M.S.), ki bo 13. in 14. maja v Ženevi in bo posvečeno samo presaditvam. Kot napovedujejo, bodo na tem posvetovanju odločno napadli kriterije, s katerimi dr. Barnard presoja, kdaj nastopi smrt. Ta južnoafriški zdravnik je namreč že večkrat izjavil, da je dovolj ugotoviti, da pri umrlem ni več živčnih refleksov in danjegovu srce že 5 do 15 minut ne bije več. To naj bi bil gotov znak smrti. V tistih minutah tudi preneha s poskusi za ožvitev srca. Srce skušajo oživiti šele potem, ko ga izrežejo. Srce pa ni bilo mrtvo, ker začne spet utripati v prsih drugega človeka. Bistvo očitkov je v tem, da dr. Barnard med ugotavljanjem smrti ne stori vsega, kar bi lahko, da bi umirajočega spet priklical k življenju. In prav s tistim čakanjem v odločilnih minutah, namesto da bi oživljal srce, lahko resnično povzroči smrt s tem, da dokončno dopusti poškodbe živčnih centrov.

Poleg tega menijo ti ugledni mednarodni zdravstveni krogi, da se je dr. Barnard napačno izrazil pred komisijo ameriškega senata, ko je dejal, da zdravniki točno vedo, kako morajo ravnati, in da je žalitev zanje, če se jim ne zaupa. Ugledni zdravniki iz vrst C.I.O.M.S. pa pravijo k temu, da zdravniški naslov še ne daje vedno popolnega jamstva. Če bi bilo tako, bi morali zaupati tudi nacističnim zdravnikom, ki so ubijali ljudi z injekcijami ali jih drugače množično pošiljali v smrt, ali pa celo delali poskuse na živih ljudeh.

Prva posrečena Barnardova presaditev srca je povzročila pravo »modo« presaditev in kar histerično navdušenje, četudi je ostal živ med prvimi osmimi operiranci le eden (in še ta za koliko časa?). Zdaj se govori že o presaditvi možganov, tako da zgleda, da

POKAŽIMO SVOJO ZRELOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

da politično moder slovenski volivec ne bo dal svojega glasu strankam, ki so za hudo diskriminacijo do Slovencev v Italiji odgovorne in ki niso dozdej ničesar naredile za njeno odpravo. Mislimo in smo prepričani, da se tokrat mnogi slovenski volivci ne bodo pustili zapeljati od kričeče demagogije in praznega frazerstva ali uspravati od kakih mitov. Svojo politično zrelost naj pokaže zlasti mladina, ki bo prvič volila. Ta naj tudi starejšim pokaže pot, na katero naj se usmeri naša bodoča slovenska zamejska politika.

končno ne bo organa, ki ga ne bi mogli ali želeli presaditi. Toda morda se bo vse to končno vendarle izkazalo za veliko iluzijo ali celo za moralno degradacijo — in počakati bo treba, da bo znanost rešila ta problem s tem, da bo ustvarila enakovredne umetne organe, katerih vsaditev ne bo kršila moralnega in pravnega čuta.

V STAREM STILU

V slovenskem tedniku, ki izhaja v Gorici, sta bila v zadnjih dveh številkah objavljena dva nepodpisana članka, ki v stilu, o katerem smo — morda v svojem optimizmu ali naivnosti — mislili, da nima več mesta v slovenski politični publicistiki, skušata oblatiti naš list in s tem ljudi, ki vanj pišejo in ga urejujejo.

Da bodo naši bralci in javnost spoznali ta stil, navajamo tu le nekaj vrstic iz zadnjega članka, ki ga najbolje karakterizirajo: »Žal nam je, da moramo prav zaradi tega še bolj obsoditi nekatere osamljene razbijaške poskuse, ki niso naperjeni toliko proti Slovenski skupnosti, ampak proti Slovincem sploh. Te razbijaške poskuse, ki so zagledali luč sveta v »Novem listu«, potem izkoriščajo proti Slovincem sploh in zlasti proti Slovenski skupnosti in Slovenski levici, ki je stopila v koalicio s Slovensko skupnostjo. Izkoriščajo jih italijanski komunisti, pa tudi »Primorski dnevnik« ter vsi tisti, ki stoje za njim in za »Novim listom«.

Anonimni pisec članka namenoma spravlja v isti koš italijanske komuniste, Primorski dnevnik in naš list, čeprav dobro ve, da se naše stališče glede problema volitev, ki so predmet njeovih jadikovanih, in sploh glede oblike političnega in družbenega anarhiziranja Slovencev v Italiji natančno razlikuje tako od italijanskih komunistov kot od Primorskega dnevnika. To izhaja iz vsega našega pisanja. Naša stališča so sad premišljenih in svobodnih izbir ter odločitev, ki jih naši politični nasprotniki — kolikor nam je znano — spoštujejo, čeprav se z njimi ne strinjajo in se proti njim borijo. To so pravila demokratske igre, ki pa jih anonimni pisec v goriškem tedniku očitno ne pozna ali jih noče poznati, kar mu ne dela prevelike časti.

Druga stvar, ki jo odločno odklanjamo in jo moramo javno proglasiti za neresnično in — da se milo izrazimo — naravnost otročje smešno, je trditev, da smo »razbijači« in da je naše pisanje naperjeno »proti Slovincem«. Kaj hočemo »razbiti«? Slovensko skupnost, kateri so prav ljudje iz naših vrst v znatni meri izoblikovali njen temeljni idejni in politični program; ta program nato v listu zagovarjali, da širili med ljudstvom in zani pridobili marsikatero pristaja? Zdaj pa pišemo proti Slovincem!

Da pišemo in bomo pisali »proti poskusom uveljavljanja takšne enotnosti in politike, kjer ni mesta za svobodno in dostojno diskusijo, kjer ni politične in idejne strpnosti, kjer ni idejnega in političnega pluralizma. Pri tem pa se ne bomo poslužili stila, kakršen je značilen za pisca anonimnih člankov: ne bomo klicali na pomoč ne sodnikov, da bi sodili in obsodili, ne razbijačev, da bi komu kaj razbili ali razbijali, kajti to bosta opravila čas in razvoj, kot bi o tem moral že kaj vedeti tudi omenjeni članekar.

D. L.

r. b. Bogastvo ob Rajbeljskem jezeru

Svinčev in cinkov rudnik

V sivo davnino tonejo tisti časi, ko so ljudje že izkoriščali rdečkaste zemeljske plasti pod Kraljevsko špico in Jerebico nad Rajbeljskim jezerom. Tod se vlečejo geološke plasti iz dobe pred milijonom let, ki so jih znanstveniki krstili za trias, natančneje gornji tras in še bolj točno za te kamene: »rajbeljske«.

Mimo Rajblja je tekla že v rimskih časih stara cesta čez Predil (pravilneje: Predel, ker predeli dve dolini), v Norik in Panonijo. Ostali so še znaki primitivnih rudosledcev v bližini današnjega jaška »Klara«. S kladivi in ognjem so že stari Etru-

V. VODOPIVCU V SPOMIN

Klub starih goriških študentov si je postavil za nalogo — kot je že znano — obujanje kulturnih spominov z odkrivanjem spominskih plošč ali drugačnih spominkov v čast našim zaslužnim možem. Postavil jih je že Gabršček, A. Gregorčič, Vodopivcu v Kronbergu, Preglju; v načrtu ima še druge slične pobude.

Prva je zdaj odkritje spominske plošče skladatelju Vinku Vodopivcu na njegovi rojstni hiši v Ročinju, kjer se je rodil 16. januarja 1878. Tam je več let učiteljeval njegov oče. Letos je torej minilo devetdeset let njegovega rojstva.

Klub starih goriških študentov je pripravil slovesno odkritje plošče, ki bo v nedeljo, 19. maja 1968 ob 10.30 pred Vodopivčevo rojstno hišo v Ročinju. Slovesnost je pripravil skupno z Ročinjci in s Primorskim pevskim zborom »Vinko Vodopivec«, ki praznuje letos petnajstletnico svoje ustanovitve.

Slavnostni govor bo imel profesor Tomaž Pavšič. Sodelovali bodo tudi domači pevski zbor, mladinski pevski zbor gimnazije iz Tolmina in Primorski pevski zbor »Vinko Vodopivec«.

K tej izrecno kulturni spominski proslavi vabi Klub starih goriških študentov vse prijatelje in znance z obeh strani meje.

ščani lomili rudninske sklade in jih pretapljali v svinec. Tega so uporabljali tudi Rimljani za vodovodne cevi. Spoznali so za tedaj dragoceno mehko kovino modrikasto sive barve, ki je odporna proti delovanju vode in proti kislinam. Danes nam je svinec neobhodno potreben v kemični industriji, v elektrotehniki (kablji, akumulatorji) in proti radioaktivnemu žarčenju.

Svinec je tudi drag, saj znaša svetovna proizvodnja le okrog 2 milijona ton. Svinec pridobivamo iz svinčenega sijajnika, ki je svinčena žveplena spojina.

Posestrima svinca je cink. Pridobivamo ga iz cinkove svetlice, ki se nahaja vedno v istih plasteh kot svinčev sijajnik. Cink je kovina modrikastobebe barve. Na suhem zraku se ne spremeni, na vlažnem pa oksidira in prav ta plast varuje, da spodnje ne porjave. Zato se pocinkana pločevina uporablja v najrazličnejše namene. Svetovna proizvodnja cinka znaša 3 milijone ton.

Dobršen del proizvodnje svinca in cinka daje prav rajbeljski rudnik, znan že iz rimskih časov. O njegovem izkoriščanju v tej dobi vemo le malo; še o kraju ne dosti. Šele listina iz leta 1006 omenja okrožje okoli Trbiža in Rajblja, ki je kot fevd Federun pripadel novoustanovljeni bamberški škofiji. Omenjajo se tudi rudnikovi lastniki. Boljše podatke zasledimo v letu 1320, ko je vojvoda Friderik Lepi zapisal pravico do izkoriščanja rudnika nekemu konzorciju. Ime kraja pa zasledimo šele leta 1456 v neki listini, kjer se bere, da je neki Osvald Rabl ali Rabel prepustil nekaj rudarskih pravic soseski v Trbižu. Iz priimka Rabl izvajajo tudi ime kraja Rajbelj ali Rabelj.

O rudniških pravicah in kopih govorijo mnoge listine iz 15. stoletja in kasneje. V spisu »Itinerarium« Pavla Santonina iz leta 1485 beremo, da »se skrivajo v velikih in strmih gorah okrog Trbiža žile železa in vitrijola, ki nudi dosti koristi. Zato se vsi prebivalci bavijo z rudarstvom, ker nimajo zemljišč za obdelovanje, tako da sploh nimajo pridelkov.«

V 15. stoletju so Benečani že poznali kraj kot Cave del Predil. Obdržali so torej popolnoma slovensko toponomastiko: Predil.

V 18. stoletju je prišel rudnik, to se pravi primitivni rovi in vsa okolica v posest grofov Henckel von Donnersmarck in deloma pod avstrijski cesarski erar. Tedaj se je šele začel rudnik smotrno izkoriščati. Vlada je dala pravico kopati tudi pod zgornje plasti.

V začetku 20. stoletja je bilo raziskovanje in kopanje v rudniku še zelo enostavno in nevarno. Rudarji so pred spustom v jarek dolgo molili in si voščili Glück auf! — Dobro srečo v osrčju zemlje. Pred prvo svetovno vojno je znašala letna proizvodnja kljub preprostim sredstvom 1200 ton svinčene rude in 15 tisoč ton cinkove.

Ko je prišel trbiški okraj po letu 1919 pod Italijo, so se spremenile tudi posestne razmere rajbeljskega rudnika. Zasebni in erarni del rudnika sta se združila in sta bila izročena od italijanske vlade posebni družbi »Società anonima miniere Cave del Predil« (Raibl), v iskoriščanje. Družba se je kasneje preimenovala »Raibl-Società mineraria del Predil«.

Nekaj let je rudnik dobro uspeval. Vsa okolica od Žabnic preko Predila do Bovca je živela od rudnika. V Rajblju je živelo mešano prebivalstvo. Prevladoval je pa slovenski in nemški živelj. V cerkvi, župnik je bil po rodu Nemec, je bilo več nemščine kot slovenščine ali italijanščine. Rajbelj se je že začel razvijati v mestece kot Idrija.

V ta razvoj je pa udarila svetovna rudarska kriza leta 1930 in leto kasneje so lastniki popolnoma zaprli rudnik. Črna beda je zavladala ob Rajbeljskem jezeru.

(Dalje)

—0—

POVPREČNI DOHODKI V JUGOSLAVIJI

Povprečna plača v Jugoslaviji je znašala v prvih dveh mesecih letošnjega leta 80.000 starih din, lani 73.300. V Sloveniji je znašala povprečna plača letos 90.800 din, lani 85.000. Slovenija je v tem pogledu le še malo nad jugoslovanskim povprečjem in ni ti 30% nad povprečjem najbolj zaostalega področja v Jugoslaviji, Kosmeta.

Iz podatkov ni razvidno, če je to nenormalno majhno razliko v poprečni plači (približno 10.000 lir) med sorazmerno razvito Slovenijo in »nerazvitim področjem« pripisati manjšajoči se storilnosti v Sloveniji ali birokratskim vzrokom.

(Dalje)

F. J. 15 SMRT V POMLADI

»Toda v bogoslovni obleki si lepši.«

On pa je iz teh njenih besed uganil vse njene nejasne slutnje in misli, ki se jih sama ni zavedla, in zbolelo ga je pri srcu. Čutil se je krivega. Tega pa ni pokazal. Delal se je veselega in ji pripovedoval o raznih Janezovih šaljivih pustolovščinah v planinah. Janeza je poznala in ga je imela rada, saj je prišel mnogokrat na obisk. Skušal jo je spraviti v dobro voljo in to se mu je res posrečilo, saj je bila tako srečna, da ga ima spet doma. Bila je ponosna nanj in tega ni skrivala pred yaškimi ženskami, ki so jo nekdanj gledale po strani. Sin je bil njeno maščevanje. Srečna je poslušala njegovo pripovedovanje, toda tista slutnja v njej vendarle ni več izginila, čeprav jo je potlačila nekam v podzavest. Dolgo sta tako kramljala in še enkrat mu je napravila kavo, tokrat mlečno, v katero si je nadrobil kruha. Nato je vzela vžigalice in odšla v njegovo, zadnjo sobo, kjer je prižgala svečo na majhnem železnem svečniku, ki je stal na mizi, in mu pripravila posteljo. Navadno sta zvečer skupaj molila rožni venec, že od nekdanj, ko je bil še majhen, toda noč je vedela, da je

truden, razen tega je bilo že pozno, zaklepetala sta se bila. Tako ga je samo prekrizala z blagoslovljeno vodo iz kropivnika pri vratih, kakor je imela navado že od prvih dni njegovega življenja.

»Ali te naj pokličem zjutraj, da boš šel k maši?« je vprašala, ko je že držal za kljuko.

»Le.«

Ko je stopil v svojo sobico, ga je sprejel duh po knjigah in cveticah. Miza je bila pregrnjena s svežim belim prtom in na njej je stala preprosta lončena vaza, v njej pa šopek vrtnih cvetic. Obšla ga je topla hvaležnost do matere. Bogve koliko dni mu je že postavljala šopek na mizo, da bi se ga razveselil ob vrnitvi. Ni si mogel kaj, da bi se ne vrnil v drugo sobo, kjer je mati že upihnila luč in se odpravljala v posteljo.

»Mama, najlepša hvala za cvetice. Tako ste me razveselili.«

»Oh, kaj bi to,« je rekla, toda po glasu je čutil, da so se ji zatresle ustnice od ganjenosti.

»Toda zdaj nikar ne jokajte, tega nisem hotel,« je rekel.

»Saj ne jokam,« je dejala, toda hlipanje ji je vzelo glas.

»Kaj da ne, saj vas slišim.«

Začutil je neskončno usmiljenje in ljubezen do nje. Stopil je k njej in jo v temi pobožal po licu. Prijela ga je za roko in jo stisnila med svoje hrapave dlani. Zahlipala je glasneje.

(Dalje)

Tržaškega

Volilna agitacija gre h kraju

Volilna agitacija za državnozborske volitve se zaključi v petek ob 24. uri. V soboto popoldne se začne na vseh voliščih priprave za volitve, tako da se bodo v nedeljo ob 7. uri lahko nemoteno odprla volišča.

Po šolah, kjer ni volilnih sedežev, ne bo pouka od sobote do vključno torka. V šolah, kjer so volišča, pa bo pouk lahko prekinjen že v petek. Ker bodo v nedeljo, 26. maja, deželne volive, se bo volilna agitacija spet začela v torek, 21. t. m., in se zaključila v petek, 24. t. m.

V zadnjih dveh tednih je razvila živahno volilno agitacijo tudi Slovenska skupnost. Njeni govorniki so obiskali takorekoč vse kraje in volivcem razlagali program liste. Komunistična partija je imela pred dnevi tiskovno konferenco, na kateri je poslanka Berničeva govorila o stališču partije do problemov slovenske manjšine. Tudi socialistični govorniki so pridno agitirali po naših vaseh in skušali pridobivati volivce za svojo listo. Te dni se je pa tudi Kršč. demokracija obrnila na slovenske volivce s posebnim letakom v slovenščini.

Slovenska levica, ki nastopa na deželnih volitvah v koaliciji s Slovensko skupnostjo in goriško Slovensko demokratično zvezo, nam je poslala v objavo naslednji proglas:

Pri deželnih volitvah dne 26. in 27. maja 1968. pokažimo svojo zavednost in složnost.

Ne vtapljajmo se v italijanskih strankah, ki nam pri volitvah vse obljubljajo in po volitvah ničesar ne izpolnijo.

Mi moramo ohraniti svoje lastno narodno zastopstvo ter stremeti, da dobimo po ustavi zajamčeno politično predstavništvo — kakor ima francoska narodna manjšina — ne glede na število volivcev.

Borili se bomo za narodne in socialne pravice na Tržaškem, Goriškem, Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini.

V poživljeni napredni Slovenski skupnosti, kjer bomo vsi brez razlike sodelovali, je naša bodočnost.

Naš kandidat Slovenske levice je:

prof. UBALD VRABEC

ki je drugi po vrstnem redu na listi Slovenske skupnosti.

Ubaldu Vrabcu dajte vaš preferenčni glas s tem, da prekrižate lipovo vejico in poleg nje zapišete št. 2.

Slovinci pokažimo svojo zrelost.

—0—

BALET REŠKE OPERE V TRSTU

Slovensko gledališče v Trstu zaključuje v Kulturnem domu svojo letošnjo jubilejno sezono z gostovanjem Baleta reške opere; nastopa 16. (ob 21. uri), 17. (ob 21. uri) ter 19. (ob 17. uri) z »Ostržkovimi fantazijami«
Alessandra Casagrande ter z »Lectovim srcem«
Krešimira Baranovića.

»Ostržkove fantazije« so bile prvič uprizorjene leta 1957 v Bergamu in so doživele ogromen uspeh. Alessandro Casagrande spada med velike umetnike italijanske glasbe in italijanskega baleta; vsakakor najdemo v njem veliko občutljivost do čistosti liričnega elementa, prežetega s patino klasične rafiniranosti.

»Lectovo srce« Krešimira Baranovića pa spada v železni repertoar jugoslovanskega baleta. Pri tem baletu pridejo do izraza vse prvine ljudske folklorne, ki baletu samemu dajejo še poseben čar. Z »Lectovim srcem« je jugoslovanski balet prodril preko meja na svetovne odre.

Orkester dirigira Vladimir Benić; koreografijo sta pripravila Vera Kalan in Zvonimir Reljić; scenografijo Aleksander Augustinčič in Dorian Sokolić; kostumografijo Ljubica Wagner in Ružica Nenadović-Sokolić. V glavnih vlogah nastopajo Anton Racev, Vera Vasiljević, Vera Bogdanović, Sawako Yoshida, Stefan Furjan, Miljenko Vikić, Petar Pustišek, Norio Yoshida.

ŠOLSKA VEST

Prošnje privatistov, ki želijo polagati vstopne izpite ali sprejemni izpit v klasični licej, se sprejemajo na Znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu do 30. maja 1968.

TEDENSKI KOLEDARČEK

19. maja, **nedelja**: Ivo, Celestin
20. maja, **ponedeljek**: Bernardin, Ljubinica
21. maja, **torek**: Srečko, Valent
22. maja, **sreda**: Milan, Helma
23. maja, **četrtrek**: Vnebohod, Željko
24. maja, **petek**: Marija, Cvetka
25. maja, **sobota**: Urban, Nasko
26. maja, **nedelja**: Dragica, Filip

SLOVENSKA SKUPNOST PROTI IZGONOM

Svet Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji obravnaval med drugim tudi vprašanje prisilne zasedbe zemljišč pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji za pokopališčem in prisilnega izгона številnih družin, ki jim bo tržaška občina razlastila hiše. Svet odločno protestira proti napovedanim zasedbam in izgonom posebno še zaradi tega, ker je nedopustno pregnati prizadete družine, ne da bi jim prej zagotovili primerno stanovanje in pravično odškodnino. Zaradi tega zahteva svet Slovenske skupnosti, da tržaška občinska uprava preneha z razlastitvenim postopkom in da se dogovori s prizadetimi za pravično odkupno ceno, katerim naj tudi predhodno preskrbi primerno stanovanje.

Slovenska skupnost poziva Krščansko demokracijo in P.S.U., ki odgovarjata za občinsko upravo v Trstu, kakor tudi K.P.I. in druge opozicijske stranke, naj se pridružijo akciji Slovenske skupnosti za preprečitev napovedanega razlaščenja in prisilnih izgonov lastnikov in njih družin pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, ulica Donizetti 3
ima v ponedeljek, 20. maja na sporedu predavanje

KAM VODI POT SLOVENSKEGA NARODA?

Predavanje spada v niz razprav iz novejših slovenske zgodovine

GOVORIL BO PROF. ALOJZ REBULA

Začetek ob 20. uri

Pisma uredništvu

Spoštovano uredništvo,

pisec članka »Rešitev ni v utopiji« pravi, da morjega imena ni več med uredniki avstralske publikacije »Resnica«. V resnici v tem časopisu to tudi nikoli nisem bil. Pisec članka je očitno zamenjal dve publikaciji, verski list »Resnica«, s katerim nimam ničesar skupnega, in književni magazin za kulturo in družbeno vprašanja »Slovenska vest«, kjer urejujem kulturno rubriko. Prvo številko te publikacije je ocenil Novi list 29. februarja 1968.

Služaj je hotel, da je urednik »Resnice« in urednik »Slovenske vesti« pesnik Humbert Pribac. On ima poleg udejstvovanja v »Slovenski vesti« popolno pravico, da v samostojni publikaciji verskega značaja razloži svoje religiozne nazore, če čuti o tem potrebo. Seveda pa ni mogoče teh religioznih nazorov identifikirati z uredniškim odborom »Slovenske vesti«.

Prosim, da ta zapis objavite kot informacijo in popravek.

Lev Detela

urednik kulturne rubrike magazina
»Slovenska vest«, Schwechat pri Dunaju

—0—

Te dni je komunist v naselju tržaške okolice javno napadel somišljenika »Slovenske levice«; udaril ga je s pestjo v obraz in mu poškodoval zobovje.

Ko »Slovenska levica« seznarija javnost s tem podlim dejanjem, ugotavlja, kako fašistične metode, ki so jih komunisti uporabljali za časa kominforma, niso za zmeraj odpravljene, ampak se o pravem trenutku spet prikažejo na dan.

To se pravi, da komunistom zelo primanjkujejo argumenti, če morajo uporabljati pesti, da dokažejo svoj prav. Toliko bolj značilne so take čisto črno-srajniške metode, ker jih komunist uporablja proti nekdanjemu borcu in invalidu.

Zato »Slovenska levica«, za nastanek katere so dali pobudo nekdanji pripadniki Osvobodilne fronte, nekdanji borci in invalidi, nekdanji taboriščniki, poziva vse prijatelje, naj strnejo svoje vrste in naj na deželnih volitvah glasujejo za predstavnika »Slovenske levice« na listi Slovenske skupnosti, za spomeničarja prof. Ubalda Vrabca.

Trst, 15.5.1968.

Izvršni odbor
»Slovenske levice«

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TEL. ŠT. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: **BANKRED**

Volivci pišejo

Skupina slovenskih volivcev z Goriškega nam je poslala sledeči dopis:

»Vljudno prosimo, da objavite v svojem cenjenem listu naslednje vrstice nekaterih slovenskih volivcev iz mesta in okolice.

Ugotovljamo, da niso šli slovenski volivci in volivke na Goriškem še nikoli s takšno nejasnostjo in negotovostjo na volitve, kot bodo šli letos 19. in 26. maja. Do tega prepričanja smo prišli iz razgovorov s številnimi rojaki, ki ne vedo, kako bi obrnili svoj volivni glas, da bi prišel res v prid Slovincem v Italiji.

Ugotovljamo, da so te nejasnosti in negotovosti krivi avtoritarni načini nekaj ljudi, ki na podlagi političnega razgovarjanja z drugimi strankami nekaj sklenejo in potem to razglasijo: »Vodstvo je odločilo...« Volivci, ki sploh niso bili nič vprašani za voljo, mnenje in korist, naj pa molčijo in oddajo kot trop ovac svoje glasove stranki in kandidatu, kot je »vodstvo odločilo«.

Tako smo brali v 19. letošnji številki Katoliškega glasa poziv vodstva SDZ v Gorici, naj oddajo goriški Slovenci preferenčne glasove 19. maja Dinu Marocco iz Gradeža, ki kandidira na listi italijanske Krščanske demokracije.

Ugotovljamo, da omenjeno »vodstvo« ni hotelo skupno nastopiti pri parlamentarnih volitvah s Slovensko skupnostjo, ker je že igralo dvojno igro in se je razgovarjalo s Krščansko demokracijo, kot beremo šele v omenjenem listu. Kaj je doseglo »vodstvo« od Krščanske demokracije za slovenske glasove? V izjavi beremo le gole teoretične izjave kot »se je ugotovila potreba«, »bo potrebno vztrajati«, »podvzeli se bodo potrebni koraki«, »se bo nadaljevalo s prizadevanjem« in nič konkretnega.

Za te obljube naj torej damo svoj glas nekemu neznanemu kandidatu na ukaz vodstva? Zakaj je to »vodstvo« onemogočilo skupen nastop Slovencev? Izgovor, da bi kandidata že tako ne dobili, je prav toliko vreden kot trditev, da se bo Marocco potegoval za naše splošne manjšinske koristi.

Za parlament torej ne smeš voliti Slovenske liste, za deželni zbor jo pa moraš, pravijo isti ljudje. Agitirajo tudi, kako je najbolje, da samo znak prečrtaš, ker ne marajo preferenc. Tako bo zmeda in ovčje-glavstvo še popolnejše.

Iz povedanega sklepamo, da marsikateri volivec ne bo glasoval za prazne obljube, ampak bo oddal bele glasovnice. Pri deželnih volitvah pa bo s preferencami glasoval po lastni razsodnosti za kandidate z liste Slovenske skupnosti.

Skupina slovenskih volivcev

—0—

DONOSNA PODJETJA

Goriški občinski svet je v ponedeljek odobril letni obračun občinskih podjetij za poslovno dobo 1966 in proračun za leto 1968.

Obračun mestnih elektrarn izkazuje skoro 40 milijonov lir dobička. Mestni vodovod pa ima nekaj manj kot deset in pol milijona lir dobička. Nasprotno pa je mestna plinarna imela pri svojem poslovanju nekaj več kot 25 milijonov lir zgube. Pri vsem tem so pa vendar še vsa tri mestna podjetja prinesla nekaj čez 25 milijonov dobička.

Iz Goriške

Uspela šolska prireditvev

V nedeljo, 12. maja, je bila v Katoliškem domu odlično uspela skupna prireditvev slovenskih osnovnih šol in enotne srednje šole v Gorici.

Ne glede na to, da je bila ista nedelja praznik prvoobhajancev in materinski dan, se je zbralo k šolski prireditvi neverjetno veliko število udeležencev. Zato moramo poudariti predvsem veliki moralni pomen za naš življenj v Gorici. Naši rojaki se drugih prireditev — da politično pobarvanih sploh ne omenjamo — bolj malo udeležijo. Ko jih pa povabita šola in šolska mladina, se pa radi odzovejo in pokažejo, da jim je šola še vedno pri srcu in jim bo, dokler bo res ostala nepristransko vzgojevališče njih otrok pod vodstvom svobodnih šolnikov, ki si ne puste narekovati didaktičnih in vzgojnih smernic od kakih političnih skupin, marveč le od krščanske etike in narodnostne tradicije. Zato tudi čast in pohvala učiteljstvu, ki je v to prireditvev vložilo svoj trud.

Nastopili so učenci in učenke goriških in okoliških šol s petjem, deklamacijami, igricami in rajanjem. Vsi so pohvale vredni.

Po pozdravni besedi učitelja Lojka staršem, otrokom in šolskim predstavnikom so nastopili pevčki iz Standreža, nato otroci iz Šolskega doma z ljubkimi prizorčki, enako šolarčki iz Pevme in Števerjana in iz Malega doma. Prvo polovico je zaključil pevski zbor nižje šole.

Števerjan: ZADNJA POPRAVILA

Letos, tako vsaj upamo, bo vendar konec naših običajnih dopisov o slabih cestah, ki preprežajo naša Brda. Se se spominjamo nekdanjih časov, ko je pomenilo potovanje iz Gorice v Števerjan skoraj odpravo nekam v daljne kraje. Človek je prišel tja gor med češnje in trte ves truden in prašen do kože. Potem so začeli to cesto češnje in grozdja nekaj gladiti in popravljati. Do konca pa še nismo prišli. Obstaja pa sedaj upanje, da bo do konca poletja popolnoma končana in asfaltirana vsa cestna proga od Gorice preko Pevme in Oslavja do vrha Števerjana. Podjetje Mattioli vsaj tako zagotavlja.

Na vrsti je tudi nasprotni del ceste z Bukovja v Grojno, do občinske meje. Tu bo morala priskočiti občini na pomoč tudi deželna uprava. Menda so dane v tem pogledu tudi nekatere obljube in bi tudi bil čas, da bi se uresničile vsaj pri novem deželnem zboru.

Prav te dni bomo pomagali tudi mi voliti novega. Prevelikega navdušenja med občani pa ne vidimo za te volitve, čeprav bi nas morala vezati enotna lista Slovenske skupnosti. Pa že tu si nismo na jasnem. Na propagandnih zaplatah preko cest je narisani znak Slovenske skupnosti, veliki napis ob straneh je pa: Slovenska lista. Ali volimo Slovensko skupnost ali Slovensko listo? Idejno pomeni sicer isto, a čudni načini pri sestavljanju liste vzbujajo v volivcih zopet sum in negotovanje. Zato pa se bodo občani poslužili svoje pravice in bodo oddajali preferenčne glasove domačinom, brez povelj »od zgoraj«.

Ko se je med odmorom prezračila prekuhana dvorana, so gledavce navdušile male rajalke iz Dola, ki so podale skoraj najbolj posrečeno točko nekoliko dolgega sporeda. Potem so se zvrstile še šole iz Podgore, Jazbin, Rupe in Sovodenj. Skupna pesem »Preljubo veselje« je kar pomenljivo zaključila ljubki in veseli spored naše mladine. Kot majhna opomba naj velja opazka, da bi morali organizatorji poskrbeti za boljšo rabo zvončkov in tudi za red v dvorani.

—0—

PODZEMSKA GORICA

Pri izkopavanju temeljev za nove zgradbe prihajajo v Gorici na dan vedno kakorovi in podzemski hodniki, ki se cepijo v različne smeri. Pred kratkim so delavci kopali prostor za nove zgradbe v Morellijevi ulici. Pri delu so odkopali precej širok obokan vhod v podzemeljski rov. Sklonjen človek more precej daleč iti po njem v smeri proti gradu.

Podobne rove in skrivne podtalne hodnike so že prej večkrat našli in so jih speleologi deloma tudi raziskali. Večina rogov je pa deloma zasutih in se da le s težavo ugotoviti, v katero smer in do kam vodijo. Skoro gotovo pa je, da se rovi začnajo nekje pod gradom in se vlečejo proti Travniku in pod cerkev ter še dalje proti dolini Korna. Druga smer vodi najbrž na Stari trg pod plemiške palače; tretja, deloma ugotovljena, pa pod Kostanjevico. Vsekakor bi bilo zanimivo preiskati Gorico tudi pod njenimi tlemi.

Nekaj pojasnil

Marsikateri volivec še danes ne ve, kako naj črta ali piše na glasovnico, da bo pravilno izrazil svojo voljo. Zato naj sledi nekaj pojasnil posebno slovenskim goriškim volivcem.

1. Za stranko ali listo glasuješ, če prečrtaš njen znak na levi strani kvadrata. Če ne izraziš preference ali prednosti, bodisi da napišeš priimek kandidata ali njegovo številko (glej na seznam kandidatov), si že avtomatično volil tudi za prvega kandidata na listi. Če pa napišeš ker ti prvi ni všeč, preferenčni glas za koga drugega iz seznama iste liste, si že volil listo, a ne prvega kandidata, ampak tistega, ki si ga ti želel. Seveda, vedno iz seznama tiste liste, katere znak si prečrtal.

2. Slovenska skupnost nastopa s svojimi kandidati za poslansko zbornico le na Tržaškem. Na Goriškem nimamo ustrezne slovenske liste.

3. Za deželne volitve pa je sklenila goriška SDZ dogovor s tržaško Slovensko skupnostjo tako, da je tržaški nosilec liste Štoka na goriški glasovnici šele na tretjem mestu, za odvetnikom Sfiligojem in učiteljem Suligojem. Kdor prekriža samo znak Slovenske skupnosti, voli v Trstu za Štoko, v Gorici za Sfiligoja. Možnost za izvolitev pa ima po številu volivcev samo eden, in sicer kandidat, ki dobi v Trstu največ preferenc.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razgovor s pisateljem Metodom Turnškom

Pred kratkim je obiskal Trst pisatelj Metod Turnšek. Ob tej priložnosti smo mu postavili nekaj vprašanj, tudi v zvezi z njegovo dvema novima knjigama (ki sta medtem že izšli in smo ju naznanili v zadnji številki našega lista).

Mimogrede ste se zglasili v Trstu, škoda, da le mimogrede, saj bi se imeli mnogo pomeniti.

Meni se vedno mudi, do počitnic pravzaprav zaradi vezanosti na župnijo niti ne pridem, razen če kakšna zunanja okolnost, n. pr. bolezen, ne ukrene drugače. Hvala za pozornost v »Novem listu«, ki mi je izrazil sočutje! Zares, bil sem v sanatoriju 23 dni v oktobru zaradi večjega prehlada in delne paralize na desnem licu. Še sedaj sem v zdravljenu, vendar morem vršiti službo in delovati kulturno. Sedaj sem prišel v Trst po Goršetovo umetnino, doprsko glavo nadškofa dr. Jegliča, da jo bodo v Stični, ki praznuje letos 70-letnico obnove, vzdali v stranski ladji poleg kipa nadškofa dr. Sedeja, ki jo je izdelal Boris Kalin. Oba velika slovenska nadškofa sta povezana s Stično. Nadškof dr. Jeglič je v Stični pred dobrimi 30 leti (2. jul. 1937) celo umrl. Naš neutrudi umetnik prof. Gorše pa je v Trstu poleg drugih kipov izdelal tudi Jegličovo glavo. Ko je odšel v Ameriko leta 1952, sem jo prevzel jaz, po mojem odhodu na Koroško pa so jo prevzeli v varstvo Suhadolčevi na Opcinah.

Bo morda pomenila vzdava Jegličeve glave v stiški baziliki, poleg glave nadškofa Sedeja, tudi počastitev umetnika Goršeta? Kot znano, je ta lani obhval svojo sedemdesetletnico in štiridesetletnico svojega umetniškega ustvarjanja.

Vsekakor. Prav bo, da eno umetnino od njega, ki je rojen na Dolenjskem, dobi tudi Dolenjska! Jaz pa sem hotel našega velikega umetnika v New Yorku, v spomin na njegovo bivanje in umetniško ustvarjalnost v Trstu in na njegovo drago nam profesorsko kolegijsko, počastiti tako, da je moje najnovejše literarno delo »Krst karantanskih knezov«, opremljeno s klasičnimi Goršetovimi arhaiziranimi reliefi o slovenskem pokristjanjenju. Za te reliefje sem se dogovoril z umetnikom pred več kot 20 leti in sem pogosto zahajal v njegov provizorični atelje v ulici Orzoni, kjer je takrat ustvarjal iz glin, ki si jo je nosil odnošeno vozil iz Milja. Na srečo sva vse reliefje dala fotografirati in tudi kliširati. Originale pa je umetnik pred odhodom v Ameriko razdal znanecem, a so se mnogim, ker so bili glinasti, na žalost razbili. Škoda, da jih nismo dali bronizirati!

Zares, ostali bi bolj trajni. Omenili ste, da so te Goršetove kiparske stvaritve ilustracija vašega novega literarnega dela. Ali bi povedali kaj več o svojem najnovejšem delu? Kako je prišlo do njega?

Pokristjanjenju sem jaz posvetil prvo večje dramsko delo v »Državi med gorami«, ki je v knjigi izšlo v Trstu leta 1948 in ki so ga potem skoraj v celoti z velikim uspehom igrali na tržaškem radiu, eno dejanje pa prikazali tudi na prostem na taboru na Repentabru. Vendar »Država med gorami« poudarja bolj slovensko zgodovinsko karantansko državnost. Zato sem za lanske jubilej 1200-letnice slovenskega pokristjanjenja na prošnjo kanadskih Slovencev napisal krajše dramsko delo (enodejanko s 14 prizori), ki so ga na Slovenskem letovišču pri Torontu že uprizorili. Napisal sem to delce, ker sem ob podrobnem studiju slovenskega poganstva in pokristjanjenja prišel do novih dognanj in sem sad teh dognanj vnesel že v literarno stvaritev. Bolj drobno delo, vendar značilno! Vrednost knjižice v Slomškovi založbi kot 4. knjižnega (literarnega) daru bodo povečevali Goršetovi arhaizirani reliefi o pokristjanjenju. Knjižica je natisnjena v manjši nakladi, tako rekoč le za ljubitelje dramske in likovne umetnosti. Naša lanska proslava 1200-letnega jubileja pokristjanjenja je pa s tem, sicer z zakasnitvijo, tudi z umetniškim deležem zaznamovana.

To je razveseljivo in pomembno. Ali tudi za 1100-letni jubilej obiska sv. bratov Cirila in Metoda pri Slovencih v Panoniji pripravljate kaj podobnega?

Morem reči, da smo za ta jubilej bili bolj zgodni. Že leto dni prej (1966) je v Slomškovi založbi

kot tretja literarna knjiga izšla moja drama ali bolje scenarij v 21 nastopih »Zvezdi našega neba«, ki je tudi na ovoju opremljena z dvema Goršetovima arhaiziranimi reliefoma sv. Cirila in Metoda ter z ilustracijami pokojnega akad. slikarja Slavka Pengova. Ta knjiga je dvodelna, beletristična in z zgodovinsko studijo o sv. bratih in njunem delovanju. Za to delo sem prejel že veliko priznanj z visokih mest in iz tujine. Prevod v nemščino dokončujejo ugledni prevajalci. Če bo sreča, bo že po veliki noči šel v tisk ta nemški prevod, ki bo, če Bog dá, osnova tudi za izvedbo filma o sv. bratih Cirilu in Metodu.

Škoda, da ne bo to slovenski film!

Biti bi moral najprej slovenski ali vsaj v katerem slovanskem jeziku, vendar za to zaenkrat ni izglede. So upi, da bodo prijeli za izvedbo tujci, morda »Bavaria« film. Zanimanje za slovanska blagovestnika pa je v mednarodnem svetu zelo veliko, tako pri katoličanih kot pri pravoslavcih. To sem opazil n. pr. lansko leto na slavističnem kongresu v Salzburgu. S seboj sem imel 10 izvodov knjige »Zvezdi našega neba«. Kar trgali so se zanje (bilo je darilo!) Ukrajinci, Čehi, Bolgari in Srbi. Bolgarski zastopnik jo je ponel tudi bolgarskemu patriarhu Kirilu. Po knjigi »Zvezdi našega neba« sem stopil v stik s srbskimi bogoslovni profesorji v Beogradu in prejel povabilo, naj obiščem beograjsko pravoslavno fakulteto, kar sem jim obljubil in obljubo pred Božičem tudi izpolnil. Na fakulteti smo se razgovarjali tudi o sv. Cirilu in Metodu. Prof. dr. Miloš Erdeljan je dejal, da sta sv. Ciril in Metod srečen most, ki veže Vzhodno in Zahodno Cerkev. Moja knjiga »Zvezdi našega neba« bo verjetno izšla tudi v srbohrvaščini.

To so vesela, vzpodbudna sporočila. Ali so Vašo dramo o sv. Cirilu in Metodu že kje uprizorili?

Nekatere nastope, zlasti tiste, ki zadevajo kneza Koclja, so že leta 1963 uprizorili na celovškem

radiu, na prostem pa v Kanadi na takojmenovanem Slovenskem letovišču pri Boltonu. Za bodoče jubileje (1969 in 1970) bo pa za igranje izbor iz 21 nastopov poljuben. Vsaj dijaška mladina se bo mogla oddolžiti spominu na smrt sv. Cirila v Rimu (14. feb. 869) in na posvetitev njegovega brata sv. Metoda za prvega panonsko-slovenskega škofa odn. nadškofa (tudi leta 869).

Brali smo, da ste pred Božičem nesli s seboj v Beograd tudi svoje bogoslovno delo, ki ste ga posvetili spominu na 1200-letnico slovenskega pokristjanjenja.

Zares, tudi bogoslovno delo sem izdal za slovenski jubilej. Moja doktorska disertacija na ljubljanski bogoslovni fakulteti pred več kot 25 leti je imela naslov »Razvoj krsta v prvi Cerkvi«. Bila je dvodelna, biblična in patristična, do tedaj tudi najboljše od vseh doktorandov, skoraj 300 tipkanih strani. Pred promocijo (1942) sem v tisku objavil le nekatera poglavja iz patrističnega dela. Za lanske jubilej pokristjanjenja pa sem se odločil, da izdam izčrpno sintezo iz patrističnega dela. Izdal sem to v nemščini in slovenščini. Studia je zlasti v tujini bila z velikim priznanjem sprejeta, tako pri cerkvenih kot svetnih krogih. V pokoncilskem času je to delo zelo aktualno, zelo poučno. S to knjižico sem v Slomškovi založbi odprl tudi znanstveno bogoslovno sekcijo. Drugi zvezek bo v latinščini magistralna disertacija dr. Tomaža Kurenta (na Vzhodnem inštitutu v Rilu) z naslovom »Theologia ss. Cyrilli et Methodii«, tretji zvezek bo pa prispeval dr. Stanko Janežič, delo v francoščini. Tako bo, upam slovenski delež za jubileje v čast sv. Cirilu in Metodu pomemben.

Tako se bo slovensko izročilo proučevanja življenja in dela svetih solunskih bratov pri Slovencih, ki ga je začel univ. prof. dr. Grivec, častno nadaljevalo.

Ne samo proučevanje, marveč tudi tako imenovani cirilmetodijski ali ekumenični apostolat. Mostove, ki so jih do Vzhodne cerkve začeli polagati škof Slomšek, škof Strossmayer, škof Jeglič, dr. Grivec in drugi, z novimi prijemi, širimo in utrjujemo Slovenci iz raznih žarišč in z novim ekumeničnim duhom.

Deseta številka revije „Kaplje“

Te dni je izšla deseta številka prikupne revije »Kaplje«, ki jo izdaja skupina kulturnih delavcev v Idriji. Na uvodnem mestu prinaša ta številka ciklus pesmi Edvarda Kocbeka. Prva pesem ima naslov »Človek«. Tudi druge imajo značilne in lepe naslove: »Zdaj«, »Dekliški predpasnik« (naslov je seveda simbolčen), »Pont« in »Večerna igra«. Vse pesmi so smiselno bogate in so hkrati harfe, na katere igra čista, doživljata poezija, ki ji ni potrebno pozvanjati s praznimi besedami in je tudi prezrela za to. V pesmi »Večerna igra« pravi pesnik med drugim: »Dim se vije nad hišo, — zdaj se začne nižati, — spomin spušča zastavo — kot tihi plaz, — tedaj zagledam svojo srečo — in že mi žalost zapoje, — zdaj sva samo še v dvoje — skrivnost in jaz.«

Ob teh pesmih se porodi človeku želja, da bi kmalu spet držal v rokah kako novo Kocbekovo pesniško zbirko, ki bi nas spet vrnila k zemlji in njenim preprostim stvarim, pa tudi k človeku in njegovi iskreni žalosti, pa tudi upanju. Emil Miklavčič je prispeval za to številko »Kapelj« tri kratke pesmi »Torzo«, »Hrepenenje« in »Stiska«, ki so kljub modernosti razumljive in z močno miselnostjo ter aktualno noto. Tretji sodelujoči pesnik v tej številki, Darko Komac, je še dijak tolminske gimnazije. Zastopan je s pesmima »Pepel v krvi« in »Iskanje«. Prva je izraz groze nad vojno, druga pa izraža ljubezensko hrepenenje.

Zanimiv je pripovedni del te številke. Jože Felc pripoveduje v noveli »Jutri prideva spet«, napisani s tehniko reportaže, grozljivo vzdusje vojne in povojne primorske vasi z njenimi strašnimi spomini na vojni čas in z njenim mučnim doživljanjem tistega, kar je zgneteno v besedo svoboda. Jože Felc je avtor, na katerega bi morala postati pozorna slovenska literarna kritika, tudi zaradi modernosti in izvirnosti njegovih prijemov. Pavle Zidar, pisatelj mlajše generacije, ki si je po pravici ustvaril sloves, da zna kakor malokdo izraziti tisto, kar nosi danes v sebi slovenski človek in kar ga na tihem boli, pa je zastopan z novelo »Oljska gora«. V njej obravnava motiv

človekove osamljenosti in potrebe po religioznosti, katero more le malokdo zatajiti v sebi, pa naj si še tako prizadeva ali prehaja celo v agresivni afekt sovraštva do Boga.

Marjan Rožanc je prispeval esej »Samovolja in odtujenost« (Prispevek k dialogu med kristjani in marksisti), ki se bo nadaljeval še v prihodnji številki. Z oceno bo bolje počakati, da bo esej končan, tembolj ker je Rožancov slog zelo težak in misleno skoro prenatrpan, tako da mu je kar težko slediti, četudi obravnava problem, ki mora vsakega mislečega človeka zanimati. Zdi se pa, da pojmuje Rožanc krščanstvo le preveč kot ne-kako ideologijo, eno izmed tolkilih, in jo postavlja na isto raven z marksizmom kot zgolj filozofijo odrešenja ali razočaranja, če hočemo. Vsaj tak vtis imamo pri branju. Vsekakor z zanimanjem čakamo na nadaljevanje, kajti to, kar piše Rožanc, ima vedno svoj globok pomen in prihaja iz srca, ki je odprto za probleme in trpljenje sodobnega človeka.

V »Pogovoru s slikarjem Ivanom Seljakom-Čopičem«, nas preseneti nenavadno globoka in odkrita umetniškova izjava: »Ko sem ga vprašal, kaj misli o komunikativnosti v umetnosti, me je pogledal skoraj začuden. Odrnil je, da se umetnik, ko spozna ustvarjalne pogoje, ne more več ozirati na komunikativnost svojega dela. Če bi se moral umetnik podrežati družbi, ki je na nizkem kulturnem nivoju, bi se moral njej prilagoditi in se s tem odpovedati svojemu poslanstvu.«

Objavljenih je tudi nekaj Seljakovih risb (skic).

Silvij Božič piše o prvi številki nove revije »Objave«, Vinko Cuderman polemično odgovarja na oceno »Kapelj« v reviji »Goriška srečanja«, Saggiarius izraža svoje mnenje o evropeističnem gibanju in o razburjanju zaradi tistih, ki krasijo svoje avtomobile s tablico »EU«, in Tomaž Pavšič tudi polemizira z revijo »Goriška srečanja« in sicer v glavnem zaradi Borisa Pahorja in njegovih stališč. »Ne gre za to, ali ima Boris Pahor prav ali ne (uredništvo »Goriških srečanj«, op. ur.)

(Nadaljevanje na 7. strani)

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

DIJASKE TEKME

Prejšnji teden so se odigrale pokrajinske lahkotne tekme na Malih Rojicah med dijaki in dijakinjami goriških višjih srednjih šol. Tekem so se udeležile tudi naše dijakinje, ki so se izvežbale v atletskih panogah, pod vodstvom svojih profesorov, tako, da so se pri tekmah dovolj dobro postavile. Pri skoku v višino je dosegla Bresciani Nevina 1,33 m in peto mesto; pri skoku v daljavo je dosegla Leban Marija 4,06 m in peto mesto; pri metu krogla Trpin Ana Marija 8,38 m in šesto mesto.

Stafetno četvorico so sestavljale: Češcut Vera, Battaino Iris, Tabaj Iva in Zavavlav Anastazija z učiteljskega. Osvojile so si pri tekmah sedmo mesto.

Dodati je še treba, da so se še pred pokrajinskimi tekmami izvedle tudi notranje tekme v kategorijah gojenk in mladink. Diakinje so se pomerile v sledečih panogah: skok v višino, skok v da-

ljavo, tek čez zapreke, prosti tek, štafeta, met krogla in diska. Diakinje, ki so dosegle prvo, drugo in tretje mesto v vsaki panogi, so prejele od inspektorata za telesno vzgojo zlato, srebrno, odnosno bronasto svetinjo.

VELIK USPEH MLADINK BOR-a

Mladinska odbojbarska ekipa S. Z. BOR je dosegla na meddeželskem finalu v Padovi presenetljiv uspeh. Premagala je močno ekipo Condor Azano San Paolo in se tako uvrstila v vsedrjavni finale. To pomeni, da ji že sedaj pripada najmanj četrto mesto v državi. Za naše mlade odbojkarice in za njihovega požrtvovalnega trenerja prof. Pavletiča je to res pomembno priznanje in zaslužno zadoščenje.

BOROVKE ZMAGALE, SOKOL IN BREG IZGUBILA

V ženski B ligi so Borovke po daljšem presledku spet nastopile na domačih tleh. Brez težav so s 3:0 premagale ekipo FARI Este, čeprav niso bile najboljše razpoložene. V Borovi ekipi je treba pohvaliti predvsem mlajše moči, ki so tokrat prišle še posebno do izraza.

Sokolovke so v Valdagu morale kljub odličnemu odporu kloniti. Čeprav so nastopile okrnjene, so dale vse iz sebe in vnovič dokazale, da stalno napredujejo.

Odbojkarice Brega so na domačih tleh razočarale. Proti ekipi Casagrande iz Sacileja bi z večjo koncentracijo in požrtvovalnostjo lahko zmagale. Tako pa jim je uspelo izsiliti le prvi set, v ostalih treh pa so se morale predati.

Edi Košuta

Z Goriškega

RUPA

Vsako leto ob svetem Marku imajo naše pevke in pevci lepo navado, da se zberejo v družabni krog in se med seboj povesejajo. To je oddih in plačilo za njih celoletno delavnost v pevskem zboru.

Zato so se tudi letos zbrali v vaški gostilni na svoj letni sestanek. Seveda ni smela manjkati na mizi običajna velikanska »frtalja«, ki jo je treba tudi zaliti. Po okrepčilu je zadonela tudi naša pesem. V živahni družbi smo imeli tudi našega gospoda župnika in kot ljubega gosta tudi vodjo mišenskega zbora Venčka Budina.

Taki sestanki nas zelo veselijo, ne pa tako število udeležencev, ki se vsako leto za malo oškrbi in zmanjša. Pravilno bi bilo, da bi postal pevski zbor redno številnejši, ne pa narobe.

In prav tu imamo zopet neko pripombo. Učitelji bi morali že v šoli poskrbeti, da se naši otroci nauče čim več pesmi. Naj bi raje kake druge opustili in jih naših učili. Naša šolska deca bi tudi morala ob koncu šolskega leta nastopiti pri samostojni šolski prireditvi in pokazati, česa se je naučila. Tudi otročiči v otroškem vrtcu. Pa ni rič! Kaj takega pa v Rupi že dolgo let ni bilo; menda od pokojnega učitelja Trohe dalje ne več.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

BALETERESKE OPERE

ALESSANDRO CASAGRANDE
OSTRŽKOVE FANTAZIJE

KRESIMIR BARANOVIC
LECTOVO SRCE

Koreografija: V. KALAN, Z. RELJIC - Scenografija: A. AUGUSTINCIC, D. SOKOLIC - Kostumografija: L. WAGNER, R. NENADOVIC-SOKOLIC - Dirigent: V. L. A. D. I. M. I. R. B. E. N. I. C.

V glavnih vlogah: VERA VASILJEVIĆ, VERA BOGDANOVIC, SAWAKO YOSHIDA, STEFAN FURJAN, MILJENKO VIKIĆ, PETAR PUSTISEK, NORIO YOSHIDA

V CETRTEK, 16. MAJA, OB 21. URI Abonma: Premierski - Red A - Al športni - red H (Vstopnice so še na razpolago) - V PETEK, 17. MAJA, OB 21. URI Abonma: I. ponovitev - Red B, Sindikalni - Red G, Dišaški - Red F (Vstopnice so še na razpolago) - V NEDELJO, 19. MAJA OB 17. URI Abonma: Nedeljski pop. - Red D, Invalidski - Red C, Okoliški - Red E (Vstopnice so še na razpolago) Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezer. na tel. 734265

-0-

V TOREK, 21. MAJA, OB 20.30

V KINODVORANI V SKEDNJU

V SREDO, 22. MAJA

V PROSVETNI DVORANI »A. SIKR« V SV. KRIZU

Félicien Marceau

»J A J C E«

(L'OEUF)

Komedija v dveh dejanjih

Deseta številka revije „Kaplje“

(Nadaljevanje s 6. strani)

pravi, da se s sestavki *docela* ne strinja, kar razumem, da se večinoma strinja, le v celoti ne, saj vsakdo lahko začne z njim polemiko; stvar je v tem, da s takim pilatovskim opravičevanjem revija ne kaže svoje proglašene pogumnosti, temveč svoj strah, svojo boječo taktiko, kako obdržati polno zaupanje in si pridobiti zaupanje drugih, kar je preveč idealistično, da bi bilo mogoče uresničiti,« piše Pavšič. Na koncu pa pripominja: »Vsekakor pa »Goriškim srečanjem« pripada hvalevredna zasluga, da je Pahorjev članek sploh izšel. Zeleti je samo, da bi katera od slovenskih revij bolj velikodušno povabila k razpravi o tem predmetu tako tiste, ki se s Pahorjem ujemajo, kakor tiste, ki imajo nasprotno ali drugačne poglede, saj gre vendar za zelo važna vprašanja, zadevajoča vse, ki pripadamo slovenskemu imenu.«

Med »pismi uredništvu« se nekdo zaskrbljeno sprašuje, ali »navedena dejavnost Cerkve ne vodi

do ustanavljanja krščanskih skupin in krščanskih društev?... Da bi taka dejavnost ne pripeljala do stare prakse, pristojni organi ne bodo več smeli stati ob strani, ampak ob primerih, kot je bil v Otaležu, tudi primerno ukrepati.« Zaskrbljeni dopisnik se tudi prestrašeno sprašuje, »...ali ne bomo morali nekoč tudi mi prizigati sveče za danes preganjano otaleško, jutri preganjano slovensko neverno mladino?« Nismo vedeli, da so stvari že tako daleč. Vsekakor pa je pozabil povedati, pred kom bi v takem primeru prižigali sveče. Ali pred malikom, kajti v krščanskega Boga seveda ne veruje! Uredništvo »Kapelj« pa je pokazalo zares pogum z objavljanjem tudi takih pism, ki so prispela z dvajsetletno zamudo. Edina sreča, da dopisnik ne spada med »pristojne organe«, kot je sklepati iz njegovega pisma, ti pa imajo najbrž bolj realistične predstave o položaju.

Na koncu te številke »Kapelj« najdemo objavljeno še »Izjavo Slovenske levice« iz Trsta in še nekaj polemike, ki tudi dela to revijo posebno zanimivo.

E. Z.

Spomini iz prve svetovne vojne

... 94 ... V RUSKEM UJETNIŠTVU ... Inž. J. R. ...

Po kaviarju pa je vino izredno dobro in spil sem ga pol kozarca, a čajnega, ki drži okoli 1/4 litra.

Po piščancih so postavili na mizo samovar in različno pecivo od navadnih biškotov do večjih zvirkov, podobnih našim gubanicam, poticam in štrudljem. Lavri Lazarevi se je zdelo, da sem premalo jedel, in zato mi je skušala vsiliti vrhan krožnik peciva z večjimi koščki vsake močnate jedi. Dovolj bi bilo za nasititi lačnega junaka. Vljudno sem odklonil ponujani krožnik rekoč, da sicer rad posamezne močnate jedi, a da jih ne morem jesti, ker nisem potreben. Kliment Ivanič je podprl svojo ženo in me še on sili, naj vzamem, češ da je videl, koliko sem jedel.

»Ni potrebno sramovati se pri jedi, saj smo med svojimi in jedi so za pojediti.«

»Oh kako ste v zmoti,« sem odgovoril,

»če mislite, da me je sram jesti. V tem oziru se držim navodila moje mame, ki mi je rekla: „Sinko moj, dobro ti bo na svetu, če boš jedel, kjer jedó, molil, kjer molijo, in bežal, kjer delajo“. A ne jesti preveč!«

Kliment Ivanič se je tako zakrohotal, da je soba odmevala, in vsi so postali pozorni in želeli vedeti, kaj imamo na našem koncu mize. Moral sem ponoviti geslo moje mame in se jim je zdelo vredno, da si ga zapomni, a Kliment Ivanič si ga je napisal. Potem pa je povzel: »In molite kaj? Kaj pa molite?« Tiho sem mu odgovoril, da ne bi rad govoril o tem, ker je prisoten pop. Jaz namreč nisem pravoslavni, marveč katolik in v debati bi lahko kdo razumel več ali drugače, kot je bilo mišljeno in bi lahko nastali nesporazumi itd. Lavra Lazareva je odobrila moje stališče in toliko

vplivala na moža, da je spustil ta predmet iz pogovora, a rekel, da se ob priliki zopet povrne na to, ker ga preveč zanima.

Ura v kotu je kazala že tri in četrt, a ni izgledalo, da se ta družba misli dvigniti in iti spat. Jaz se tudi nisem mogel prvi dvigniti in zato sem pač moral počakati, kako se bo naprej razvilo in kakšen bo zaključek. Učitelj in pop sta z ženama zopet igrala karte, Nikolaj Stepanovič jim je kibiciral, obe Nini pa sta prisledli na ravnateljevemu koncu mize. Takrat je vstal Kliment Ivanič, da bi govoril. Žena Lavra ga potegne in ga posvari, naj pazi, da ne bo kvasil in kvantal, naj bo dostojen in kratek. In Kliment je začel: »Žena me svari, naj ne kvantam in kvasim, naj bom dostojen in kratek. Kako pak? Jaz sem po poklicu odvetnik. Kot tak imam pravico in dolžnost govoriti. To pa še toliko bolj danes, ko sem spoznal mlada človeka, barišnja Nino in gaspadina agronoma. Upam, da jima bom držal slavnostni govor...«

(Dalje)

16

BIMBO BIMBO BIMBO BIMBO

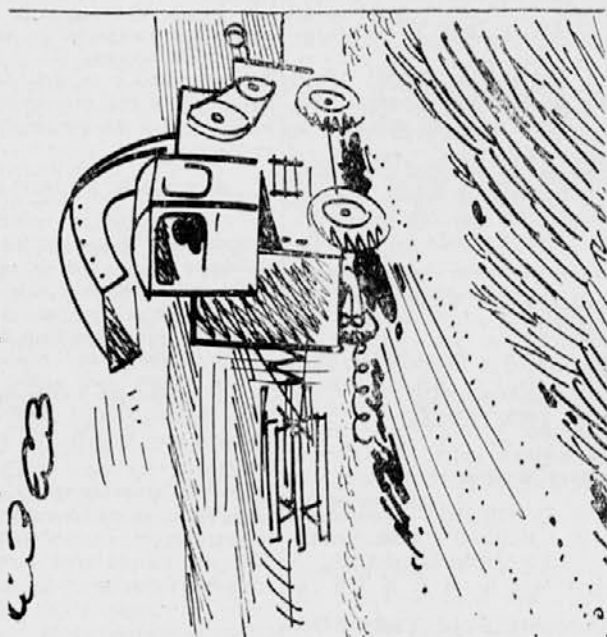
Piše MILE MIRNIK

Riše MARJAN BREGAR

pomaranč. »Če soseda lahko je pomaranče, kaj misli, da jih mi ne moremo?« je potihem rekla prva, izločila kolerabo in naložila pomaranče, zraven pa še piščanca iz hladilnika. Druga je to videla, vzela piščanca in še sir ter smetano. Prva je tudi vzela sir in smetano in dodala hrenovke...

Na ta način sta imeli kmalu obe polni košarici — in Bimbo, ki ju je natanko posnemal, je tudi imel v košarici vse od pomaranč do palčk hobi-bobi.

jedel je kozarec smetane, dodal pomarančo in ko je hotel nahnariti še Bimba...

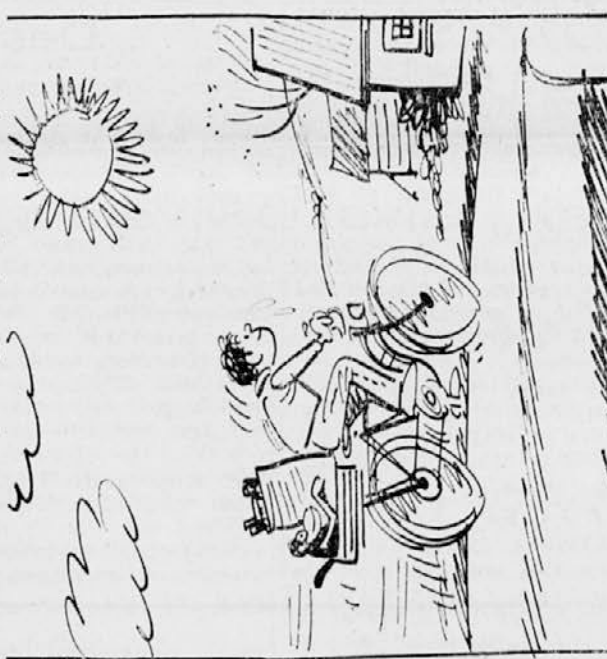
Bimbo je vtem sedel na kombajnu, ki je stal zapuščen ob neskončno dolgem žitnem polju. Pokvaril se je in so ga pustili tam. Se preden je Janez utegnil poklicati Bimba, je kombajnu zaropotal, se premaknil in zavozil na polje. Janez je planil pokonci in stekel h kombajnu. Z druge strani pa so že tekli proti njemu kmetje in traktoristi, kričali in divje mahali z rokami.

papir — čeprav je stara mama v Celju rekla: »Teta Liza, za ti bo gotovo dala malico za na pot.«

Tako Janezu ni ostalo nič drugega, kakor da prešteje stotake v žepu in stopi v trgovino po malico. Trgovino so nedavno preuredili v samopostrežno. Janez je vzel košarico in stopil med police.

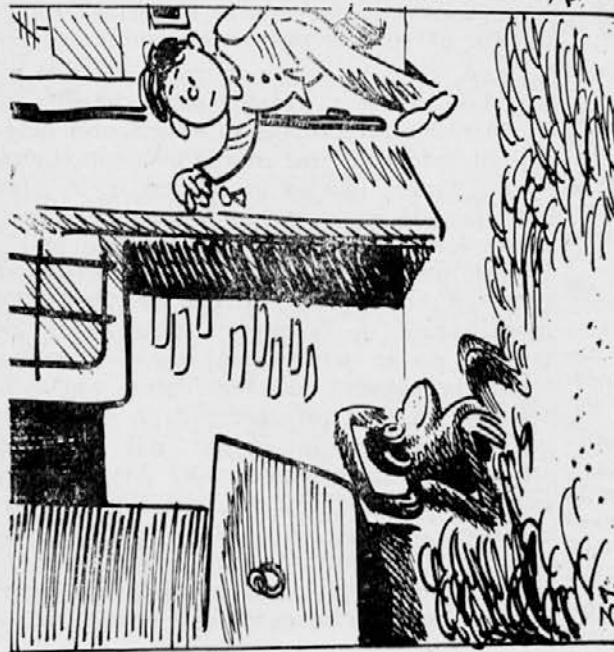
Medtem ko je Janez ogledoval konzerve, je Bimbo sledil ženskam, ki so nakupovale. Prva je naložila kolerabe v košarico, ko je druga, ki je prišla za njo, vzela

in velik zavoj z jedili pod pazduho, ko sta spet bila na cesti.

Od samega obupa ni rekel Bimbu niti besede. Posadil ga je v njegov zabojček, mu položil v naročje zavoj iz samopostrežbe in odpeljala sta se dalje. Sonce je peklo in Janez se je kar dobro znojil.

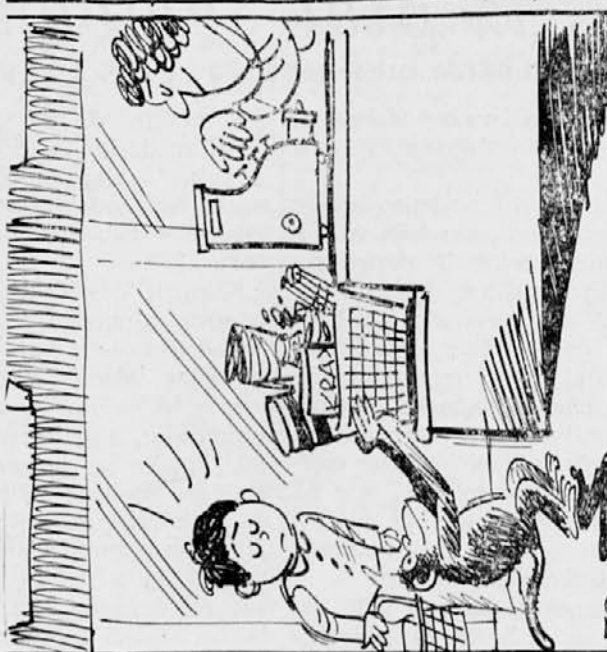
Ko so ga že pošteno bolele noge, je Janez zavil s ceste v senco pod drevljem. »No, ko že imamo vse te dobrrote, pa malicajmo,« je rekel in segel v Bimbov zavoj. Po-

31. Bimbo kupuje v samopostrežbi

Janez je planil iz postelje in stekel v hlev. Tako živo se mu je bilo sanjalo, da je pričakoval, da bo našel Bimba sedečega za pisalno mizo...

Ampak Bimbo je modro sedel na slami in se čelihal po hrbtu. Janez ga je odvezal in stopil v hišo, da se zahvali in poslovi. Teta Liza, ki je morala poskrbeti za pravilo novega televizorja, je bila s tem tako zaposlena, da mu še zajtrka ni dala, kaj šele kos kruha in sira v

32. Bimbo gre med traktoriste

»Ti imaš pa doorega nosača,« je rekla blagajničarka v samopostrežbi, ko je hotel Janez plačati malo konzervo jetrne pastete — in je Bimbo položil k blagajni še svojo polno košaro. Do zadnjega dinarja vse je pobral Janez iz svojih žepov, kajti bilo mu je preveč nerodno, da bi celo Bimbovo zbirko jedil vrnil, in hotel je čimprej ven izpod te nesrečne strehe. Šest dinarjev je imel v žepu